

առ Մանգոյ խան: Բայց Հեթում կասկածեալ՝ թէ գուցէ ի հեռա-
նալ իւրում ի Կիւլիկիոյ՝ զարթիցեն թշնամիք իւր, հանդարտեաց
զժամանակ ինչ, և խորհէր՝ թէ զինչ արասցէ: Այլ իբրեւ լուաւ՝
թէ հասեալ են հարկապահանջք Մանգոյ խանին յաշխարհն հա-
յոց և վրաց, և տառապեցուցանեն զազգն, եդ ի մտի ճանապարհ
առնել առ խանն, և հնարել զխաղաղութիւն աշխարհին, և զելս
ազատութեան եւս գտանել յառաւելութենէ հարկացն:

1253. — Թողեալ ասլա ի վերայ աշխարհին զծերունի հայր
իւր զԿոստանդին, և օգնական նմա զորդիս իւր զԼեւոն և զԹո-
րոս, պատրաստեցաւ զնալ: Եւ զի ի ճանապարհորդել նորա հարկ
էր անցանել ընդ երկիր թշնամեաց իւրոց, յայլ իմն կերպարանս
մտեալ՝ անկաւ յուղի ընդ ծառայս իւր իբրեւ զմի ի նոցանէ, և
զանխուլ ճանապարհաւ էանց ընդ այն փութանակի, յարոց ամ-
սոյ ԻԸ. ի փետրվարի 4. և զայլ աշխարհս իւր հանդերձ բողմու-
թեամբ արի արանց առաքեաց ճեպով ընդ այլեւայլ ճանապարհ
և ինքն եկեալ ի Կարս, ուր նստէր յայնժամ Բաշու իշխանն,
պատուեցաւ ի նմանէ յոյժ ըստ արժանի թագաւորական պատուոյ:
Եւ եկաց աւուրս ինչ ի գիւղն Վարդենիս ի տան ուրումն հայ իշ-
խանի, զոր Քուրդ անուանէին. մինչեւ հասին անդր և այլ
աղիք ճանապարհորդութեան նորա. և ժողովեցան արքն, զորս
յղեալ էր յառաջագոյն, յորս էին և վարդապետք ոմանք այսինքն
մեծ Ստեփան եպիսկոպոս, Յակոբ վարդապետ, Սիւրթար վարդա-
պետ, և այլ քանի մի քահանայք: Ժողովեալ զսոսա Հեթում է-
անց յաշխարհն աղուանից, (1254) և անտի անցեալ ընդ դուռն
ձորայ՝ եհաս առ իշխանն Բաթում, որ բնակեալ կայր ի սահմանս
Խաչանայ առ ափն Էդիլ գետոյ, այն է Վուկա, որ իջանէ ի ծովն
Կասպից:

Անդ պատուեալ յոյժ Հեթմոյ ի Բաթումէ, և յորդոյ նորա ի
Սարդախայ՝ եկաց զաւուրս ինչ, և ապա առեալ ի նոյն Բաթումէ
զօրս՝ ճանապարհորդեաց յաշխարհն թաթարաց մեծաց և անցեալ
ընդ բազում գաւառս և քաղաքս զամիսս չորս, եհաս անդր յա-
ւուր նաւակատեաց տօնի սուրբ Խաչին, և մատուցեալ առ Ման-
գոյ թագաւոր զպատարագս իւր մեծարեցաւ ի նմանէ յոյժ առա-
ւել քան զոր մարթ էր ակնսունիլ: Եւ Մանգոյ խան լեւ պահելոյ